

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” 08. 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи соціалізації особистості
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	нормативна
Курс/семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 18 год. Семінарські/практичні заняття – 26 год. Самостійна робота – 46 год.
2. Опис дисципліни	
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
<p>Мета та цілі курсу: ознайомити студентів і дати їм можливість проаналізувати та зрозуміти складний процес входження людини в соціальний організм суспільства, поступового перетворення її на особистість задля формування в них умінь і навичок із сприяння соціалізації різним категоріям осіб.</p>	
Компетентності	
<p>Інтегральна компетентність – Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі соціальної роботи в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>	
<p>Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>	
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):</p> <p>СК-4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.</p> <p>СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси осіб/сімей.</p>	
<p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв’язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.</p>	

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН 18. Налагоджувати співпрацю з представниками різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів осіб та сімей.

ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Процес соціалізації як соціальне явище	Розуміти суть і значення процесу соціалізації; обґрунтувати роль та місце чинників процесу соціалізації, засобів, агентів й механізмів соціалізації; розглянути співвідношення понять «соціалізація», «адаптація», «виховання».	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, реферати
2	Розвиток соціалізації як науки	Вміти проводити аналіз міждисциплінарних засад процесу соціалізації особистості; обґрунтувати роль та місце курсу в системі соціальної роботи як галузі науки та його зв'язок з іншими навчальними дисциплінами; розглядати процес соціалізації особистості з погляду культурології, соціальної психології у проблемі соціалізації та соціології.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, реферати
3	Соціалізація як складова формування особистості	Розуміти суть і значення поняття сфер соціалізації, стадій процесу соціалізації; обґрунтувати роль та місце способів соціалізації, інститутів та форм соціалізації.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, реферати
4	Концепції критичних періодів і криз у розвитку особистості	Розуміти суть і значення концепції стадійності процесу соціалізації Ж. Піаже, концепції стадій розвитку особистості у психоаналізі З. З. Фрейда; розглянути психоаналітичну концепцію розвитку особистості Е. Еріксона; Оперувати базовими законами розвитку дитини за Л. С. Виготським; володіти основами віковою періодизацією Д. Ельконіна та Д. Фельтштейна.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, реферати
5	Особливості вікових етапів соціалізації	Обґрунтувати особливості процесу соціалізації дітей дошкільного віку, особливості процесу соціалізації дітей	Самостійно опрацювати

		молодшого шкільного віку; розуміти суть і значення здійснення процесу соціалізації у підлітків; здійснення процесу соціалізації в учнів старших класів; соціалізації студентської молоді, соціалізації у зрілому віці.	теоретичний матеріал. Тести, запитання, реферати
6	Мікрофактори соціалізації	Розуміти суть і значення сім'ї – первинної ланки соціалізації; обґрунтувати особливості сусідство і мікросоціум у процесі соціалізації; обґрунтувати особливості груп однолітків як компонентів мікрофактора соціалізації; розкрити роль виховних організацій у соціалізації особистості, релігійних організацій, суспільних держав та недержавних організацій як сфер мікрофактора процесу соціалізації.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, завдання
7	Мезофактори процесу соціалізації	Розуміти суть і значення впливу видів поселень на процес соціалізації особистості; розглянути значення засобів масової комунікації у соціалізуючому процесі; обґрунтувати роль субкультури як мезофактора соціалізації, регіональних умов як виду мезофактора соціалізації.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, завдання, реферати
8	Соціалізуючі мега- і макрофактори	Розуміти суть і значення країни в аспекті макрофактора соціалізації особистості; вміти проводити аналіз етнічно-культурних особливостей як засібу макрофакторів; характеризувати суспільство в контексті макрофакторів та держави.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, завдання
9	Вплив несприятливих чинників на процес соціалізації особистості	Вміти проводити аналіз проблем людина – жертва несприятливих умов процесу соціалізації особистості; розуміти суть і значення об'єктивних факторів перетворення людини в жертву несприятливих умов соціалізації; оперувати суб'єктивними передумовами перетворення людини в жертву несприятливих умов соціалізації; розуміти суть і значення девіантної поведінки як прояв дезадаптації.	Тести, запитання, завдання, реферати
10	Окремі моделі процесу соціалізації особистості	Розуміти суть і значення статевої диференціації як механізму соціалізації; характеризувати рольові функції особистості у процесі входження в суспільство; характеризувати сутність економічної соціалізації; розуміти суть і значення складових процесів економічної соціалізації; вміти визнавати поняття політичної соціалізації.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Тести, запитання, завдання

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Індивідуальне завдання	5
Семінарське/практичне заняття	25
Самостійна робота	10
Контрольна робота	10
Іспит	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Індивідуальне завдання	1		1		1		1		1									5
Семінарські/практичні заняття		5		5		5		5		5								25
Самостійна робота											5		5					10
Контрольна робота																10		10
Іспит																	50	50
Всього за тиждень	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	5		5			10	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю. Підсумкову оцінку за семінарські/практичні заняття вираховуються за формулою середнє арифметичне від загальної суми оцінок множиться на ваговий коефіцієнт 5. Максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 25 балів.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення

Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше

Література:

1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: Навч. Посіб. К.:Знання, 2008. 343с. <https://refdb.ru/look/1935743-pall.html>
2. Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. 223 с.
3. Зозуляк-Случик Р. В. Діяльність центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді: нормативно-законодавчий аспект. *Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи* : тези доповідей III Всеукр. з міжнар. участю наук.-практ. конф. (Івано-Франківськ, 19 квітня 2018). Івано-Франківськ, 2018. С. 33–36.

4. Зозуляк-Случик Р. В. Вплив гендерних стереотипів на досягнення взаєморозуміння в діяльності. Гендер. Екологія. Здоров'я : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 20–21 квітня 2017 р.). Харків : ХНМУ, 2017. С. 84–86.
5. Зозуляк-Случик Р. В. Особливості конфліктів у юнацькому віці. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : тези доповідей IV всеукр. з міжнар. участю наук.-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 19 квітня 2019 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. С. 198–202.
6. Зозуляк-Случик Р. В. Соціально-педагогічний аналіз дитячої субкультури як фактора соціалізації молодшого школяра. *Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи* : тези доповідей V Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 40–43.
7. Зозуляк-Случик Р. В. Становлення національної скаутської організації “Пласт”. *Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи* : тези доповідей V Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 43–46.
8. Зозуляк-Случик Р. В. Соціально-педагогічна сутність феномену “професійна самореалізація”. *Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи* : тези доповідей V Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 46–49.
9. Зозуляк-Случик Р., Годорак М. Соціально-педагогічний аналіз дитячої субкультури як фактора соціалізації молодшого школяра. *Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи* : тези доповідей V Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції, 24 квітня 2020 р. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 40–43.
11. Капська А.Й Соціальна педагогіка : Навчальний посібник. К., 2011. 488 с.
12. Лавриченко Н. М. Соціалізація молоді як завдання європейської школи. Шлях освіти. 2016. № 31. С. 17 – 19.
13. Севаст'янова О. Студентська молодь у контексті суб'єкт-суб'єктних соціалізаційних виховних впливів у ВНЗ. Соціальна педагогіка : теорія та практика. 2018. № 3. С. 14 – 20.
14. Соціалізація особистості [Текст]: нав. посібник / В. В. Радул, Я. В. Галета. Рек. МОН. – Кіровоград : ФОП Александрова М.В., 2016. 236 с.
15. Москаленко В.В. Соціалізація особистості. Монографія. К.: Фенікс. 2013. 540с.
16. Харченко, С. Я. Соціалізація дітей та молоді в процесі соціально-педагогічної діяльності: теорія і практика: Монографія. Луганськ: Альма-матер, 2006. 320 с.
17. Ткачук Н.С. Вплив сім'ї а соціалізацію дитини молодшого шкільного віку Міжвузівська (заочна) науково-практична конференція «Актуальні проблеми соціальної роботи: виклики сучасності» (Хмельницький, 15 травня 2020 року). С. 81-86.

Інтернет-джерела

1. Гриневич Л. Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа» URL: mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczyia.
2. Діяльність психологічної служби в системі освіти України 1 2019 році. <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewj-jb6f1-jqAhXHvosKHS-Da0QFjAFegQICBAB&url=https%3A%2F%2Fmon.gov.ua%2Fstorage%2Fapp%2Fmedia%2Finkluzyvenavchannya%2F2019%2F07%2F19-462-list-na-oblasti.pdf&usq=AOvVaw3vflIuKp5jzkrW72jt5bBO>
3. Закон України "Про освіту". (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Закон України «Про соціальні послуги», [tps://decentralization.gov.ua/news/12066](https://decentralization.gov.ua/news/12066)

5. Концепція Нової української школи: схвал. Кабінетом Міністрів України № 988-р. від 14.12.2016 р. URL:<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016р. № 988-р. URL:https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/
7. Москаленко В.В. Соціалізація особистості. Монографія. К.: Фенікс. 2013. 540с.
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки URL: www.vnz.univ.kiev.ua/uploads/p_4_58429238.doc
9. Нова українська школа: poradnik для вчителів. Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. <https://osvita.ua/school/nus/59430/>
- Положення про психологічну службу у системі освіти України, прийнято 31 липня 2018 р. за № 885/32337 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>
- 10 <http://lib.pu.if.ua>. - Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.
11. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
12. <http://hklib.npu.edu.ua/> - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
13. <http://pl.bookos.org/> - електронна англomовна бібліотека
- Адреси бібліотек:*
1. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника – Шевченка 57, 1 поверх Гуманітарного корпусу.
 2. Бібліотека педагогічного факультету. С. Бандери, 1. 8 поверх.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Зозуляк-Случик Роксоліана Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, доцент,
Контактна інформація викладача	+380508157946 roksoliana.zozuliak@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: > Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» > Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ
--------------------------	---

	<p>«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до</p> <p>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/799/2019/11/isinuvannia_nove2.pdf</p>
<p>Виконання завдань пізніше встановленого терміну</p>	<p>Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (Тести) і тільки за цієї умови буде допущений до складання підсумкової контрольної. Обов'язковим є для отримання екзамену відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи. Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються</p> <p>Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора</p>

	<p>№799 від 26.11.2019 р.:) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/799/2019/11/isinuvannia_nove2.pdf</p> <p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення.</p>
Невідповідна поведінка під час занять	<p>На заняттях потрібно бути активними, творчими, не боятися запитувати та відстоювати свою думку. Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf</p>
Додаткові бали	<p>5 балів – сертифікати відповідні освітньому компоненту – включають до балів самостійної роботи. Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.:) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/799/2019/11/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно - Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/799/2019/11/isinuvannia_nove2.pdf</p> <p>Можливість зарахування. Рекомендовані платформи: https:// prometheus.org.ua/coursera/</p>

Викладач _____

Зозуляк-Случик Р.В.